

טריפה-סוויטש

הרב שלמה אבינר מתייחס ל"כושר סוויטש" המאפשר להדליק חשמל בשבת בדרך של גרמא. "עם מתג גרמא
!"?כזה, נוכל להפעיל את כל המכשירים בשבת. ואיה השבת

הרב שלמה אבינר בעריכת הרב מרדכי ציון

כ"ו ניסן תשע"ה, 15/04/2015 10:22

ש: הרב שמע על כושר-סוויטש, מתג שמאפשר להדליק חשמל בשבת בדרך של גרמא או הסרת מונע או דבר
דומה?

ת: כן. זו הצעה ישנה מלפני כמה שנים והרבנים שללו.

ש: למה לשלול? הרי גרמא מותר אם זה לצורך רציני, ובודאי הדלקת אור בשבת וכיבוי נחשב צורך רציני

ת: שתי תשובות לדבר

1. גרמא זה לא לשימוש יום יומי מתוכנן מראש אלא לשימוש חריג במקרה של צרה. למשל יש שריפה, וכדי
לכבותה מכינים חביות מלאות מים שמתפקעות כאשר האש מגיעה אליהן וכך נכבית השריפה.

2. כיון שזו דרך רגילה של הפעלת החשמל, זה לא נחשב גרמא. משל למה הדבר דומה? לנורה שנדלקת במקרה
בפתיחת הדלת ואין זה נחשב גרמא כי זו הדרך של הדלקת אותה נורה.

ש: אז מה נעשה כדי להדליק חשמל בשבת? הרי אין עניין להחמיר, אלא שהשבת תהיה נעימה

ת: נעשה מה שעשינו כל הדורות בלי כל התחבולות האלה. ודי לנו בשעון שבת שהוא חידוש די והותר לענייננו.

ש: אנו מתנגדים לחידושים

ת: לא. אנו מתנגדים לעקירת השבת. עם מתג גרמא כזה, נוכל להפעיל את כל המכשירים בשבת. ואיה השבת?! משל למה הדבר דומה? לאיסור אמירה לנכרי, שאחד הטעמים הוא, שבכך זו נוכל להפעיל את כל מערך העבודה בשבת. עיין ערוך השולחן.

ש: אבל הם טוענים שהגר"פ שיינברג והגר"י נויבירט התירו

ת: איני יודע. ובשביל דבר כה חמור, לא די באמירה אקראית תוך כדי שיחה או באיזו חתימה, אלא יש צורך במאמר הלכתי מבורר ומבוסס על מקורות הקודש שלנו

ש: אבל יש מקרי חרום

ת: זה משהו אחר. אם זה לבטחון או לרפואה, לא צריך לחפש חומרות, כדבריו המפורסמים של ר' חיים מבריסק: איני מקל בשבת, אני מחמיר בפיקוח נפש. וגם אז יש לשקול אם עדיף במכשיר גרמא או דומה לו, או באופן רגיל כדי שאנשים לא יטעו לחשוב שהתירו פרושים לגמרי את הדבר. משל למה הדבר דומה: כשיש פיקוח נפש, עושים דווקא על ידי תלמידי חכמים, כדי שלא יחשבו בטעות שיש איסור בדבר. וכן גם לכיוון שני, כדי שלא יחשבו שיש היתר במתג מיוחד זה.

ש: אבל יש שימוש בעוד פתרונות הלכתיים מלבד גרמא, כגון הסרת מונע, התמדת פעולה וכו'

ת: ידוע, אך איני מתלהב מכל אלה. התורה לא ניתנה למלאכי השרת, לא לבעלי מקרוסקופ ולא לבעלי טלסקופ, ...ולא למהנדסי אלקטרוניקה

ש: ...? האם הרב לא היה מהנדס אלקטרוניקה בצעירותו

ת: כן. אבל אין זה קשור. התורה ניתנה לכל יהודי פשוט, על פי מה שעניו רואות. לכן מים מותרים, גם אם יש חיידקים כיון שלא נראים בעין בלתי מזויינת. וכל זמן שרואים את השמש, זה עוד לא שקיעת החמה, על אף שהיא מתחת האופק, ונראית זמן מה בגלל התופעה האופטית של שבירת קרני האור. אות ספר תורה שיש בה סדק הנראה במקרוסקופ נחשבת לשלמה. וכן הלאה.

ש: אבל מה זה קשור למכשיר גרמא

ת: היהודי הפשוט רואה שלוחצים על מתג וזה נדלק, הוא לא אמור לדעת סודות האלקטרוניקה שבתוך המתג. זה פלט. לוחצים על מתג זה ויש Output קלט ויש Input קופסה שחורה, יש Black Box מה שנקרא אצל הפיסיקאים המבנה הזעיר, Micro-התופעה הכוללת, ולא על פי ה Macro-חשמל שנדלק. מצד שני אנו פוסקים על פי ה

ש: אבל יש מכשירים רבים שמשתמשים בשבת הבנויים על יסוד זה

ת: על הראשונים אנו בוכים, ואין להוסיף עוד.

ש: סליחה שאני מתעקש, אבל יש המתירים אותם ראשונים

ת: אמר הגרי"ש אלישיב: חשמל זה לא עגונה. כלומר עגונה יש לחפש כל הקולות שבעולם כדי להתירה להינשא. לעומתה, חשמל יש לבנות את שימוש בצורה שיהיה מותר לכל הדעות, כמו שעושים ב"משמרת השבת". כמובן כאמור לעיל, מלבד ענייני בטחון ורפואה.

ש: תודה. שבת שלום

ת: שבת כשר ושלום